
Ontwerp landschappelijke inpassing erf

Boermarkeweg 1a in Hooghalen

Opdrachtgever : Familie Udding
Datum : 22 januari 2019
Versie : definitief

© Erf en Landschap
Tweede Compagnonsweg 36a
Oudehorne
Tel. 06-19682268
Email: christel@erfenlandschap.nl

Inleiding

Het woonerf aan de Boermarkeweg 1 in Hooghalen is in eigendom van de familie Udding. De familie woont in de vrijstaande woonboerderij aan de zuidoost zijde van het erf. Naast de plek, aan de noordzijde, is het bijbehorende bedrijfsgebouwtje gevestigd. De agrarische schuur biedt momenteel opslagruimte voor eigen onderneming Udding Diervoeders. De wens is geuit om dit te gaan veranderen in de toekomst. Het bedrijf zal op een andere locatie worden gevestigd en voor de planlocatie is het idee ontstaan om een woning te realiseren op een nieuw woonperceel. De agrarische bebouwing zal worden verwijderd waarna een nieuwe woning en eventueel bijgebouw kan worden gebouwd, zo mogelijk binnen de regeling Ruimte voor Ruimte.

Erf en Landschap is gevraagd een ontwerp op te stellen van het nieuwe woonerf om inzichtelijk te maken hoe een tweede woonerf mogelijk kan worden ingericht. De definitieve invulling van een hoofdgebouw met eventueel bijbehorend bijgebouw is nader in te vullen. Dit geldt tevens voor de invulling van het erf. De landschappelijke inpassing fungeert als hoofdlijn voor de grove invulling van het erf met als uitgangspunt het waarborgen van de privacy van aangrenzende buurpercelen en een verbetering van de landschappelijke- / en ruimtelijke kwaliteit.

Van belang is namelijk dat de plek op een natuurlijke manier blijft aansluiten bij de omgeving en bij het karakteristieke landschap en dat de locatie een eigen karakter krijgt ten opzichte van het woonerf aan de zuidzijde en het woonerf aan de noordzijde.

Locatie en omgeving

Het erf aan de Boermarkeweg nummer 1 ligt aan de westzijde van de A28 en het dorp Hooghalen, in de gemeente Midden-Drenthe. De omgeving is aantrekkelijk om te wonen en te recreëren. Het landschap is afwisselend en rijk aan natuur- en landschapselementen. Nabij het erf liggen meerdere natuurgebieden zoals Het Witte Zand, Groote Zand en de Boswachterij Hooghalen waar heide en zandverstuivingen en grote bosgebieden te vinden zijn.

Het aanwezige landschapstype is het landschap van de 'jonge veldontginningen' zoals is benoemd in het *Landschapsbeleidsplan Midden Drenthe*. Dit type landschap kent een open karakter, maar een meer besloten karakter langs wegen en rondom erven. Het aanwezige landschapstype is in contrast met het kleinschalig esdorpenlandschap, wat ligt aan de west en oostzijde van de veldontginningen op locatie. Het esdorpenlandschap is veel eerder in de tijd ontgonnen en ontstaan. Hooghalen is een karakteristiek esdorp.

Het landschap rondom de locatie is kleinschalig en verandert richting de westzijde naar grootschalig, waar de weidegebieden gelegen zijn. De kleinschaligheid wordt veroorzaakt door de vele beplantingsstructuren die aanwezig zijn. Er is veel beplanting aanwezig langs de (vooral oostzijde van) Boermarkeweg, wat zorgt voor een goede en dichte geluidswal tussen de A28 en de woonerven. Rondom de woonerven aan de Boermarkeweg is veel beplanting aanwezig wat resulteert in een aantrekkelijk en gevarieerd landschap.

Landschappelijke inpassing met streekeigen beplanting

Bij veranderingen op een erf is het belangrijk dat een nieuwe inrichting past in het omliggende landschap. Dat betekent dat er een natuurlijke aansluiting moet plaatsvinden tussen het erf en de omgeving. Met toepassing van streekeigen beplanting kan voldaan worden aan de landschappelijke inpassing. Streekeigen beplanting op een erf heeft ook een belangrijke natuurfunctie. De beplanting zorgt voor nest-, foerageer- en schuilgelegenheid voor vogels en kleine zoogdieren.

Beplanting laat ook een verschil zien tussen een 'voor erf', het woongedeelte en het 'achter erf', het bedrijfsgebouwtje. Een voor erf is vaak kleinschalig met de aanwezigheid van bijvoorbeeld solitaire bomen, hagen, sierbeplanting en een moestuin. Een achter erf is grootschalig van opzet en kenmerkt zich

doorgaans met grovere beplantingslijnen zoals houtsingels en bomenrijen. Het is wenselijk dat de verschillen tussen voor- en achtererven weer duidelijk zichtbaar en herkenbaar worden in het landschap. Belangrijk is dat de nieuwe inrichting een bijdrage levert aan het landschap en dat er een functionele situatie en indeling ontstaat. Het ontwerp houdt rekening met de aanwezige gebiedswaarden die als basis dienen voor de inrichting van het perceel.

Toelichting ontwerp

Bestaande situatie

De planlocatie ligt tussen twee bestaande woonerven. Rondom de woonerven is veel erfbeplanting aanwezig. Deze huidige beplanting zorgt ook deels voor een mooie en geschikte landschappelijke inpassing van de planlocatie.

Het huidige erf is functioneel als bedrijfsruimte. De bestaande agrarische schuur is beeldbepalend voor de plek. Rondom de schuur is vooral erfverharding aanwezig. Aan de westzijde van de schuur staat een rij fruitbomen langs de perceelsgrens. Aanwezige bomen zorgen voor een groen aanzicht van de locatie. De noord- en oostelijke gevel van de schuur vormt de scheiding tussen twee perceelsgrenzen.

Nieuwe situatie

Op de ontwerptekening zijn de gewenste ideeën voor de locatie ingetekend. Daarnaast zijn ook beplantingsvormen en landschapselementen ingetekend die zorgen voor een mogelijke landschappelijke inpassing van de nieuwe situatie. Deze bijbehorende toelichting beschrijft de nieuwe situatie en er worden suggesties gedaan op welke manier deze situatie kan worden gerealiseerd.

Ruimte voor Ruimte

Op de planlocatie zal in de toekomst geen bedrijfsvoering meer plaatsvinden. De wens bestaat om het bestaande bedrijfsgebouw af te breken en in het kader van de regeling Ruimte voor Ruimte een nieuw woonerf te realiseren. De locatie zal een geheel andere functie en uitstraling verkrijgen met de nieuwe invulling.

Op de ontwerptekening is de mogelijke nieuwe woning gepositioneerd in het door de gemeente aangegeven bouwblok. Van deze plek kan afgeweken worden binnen de ruimte van het bouwblok. De woning is gericht op de westzijde van het perceel, waar vrij zicht aanwezig is naar het omliggende weidelandschap. Dit wijkt af van het patroon langs de Boermarkeweg, waar de woningen veelal op de weg georiënteerd zijn. Daarnaast is de ruimte aangegeven waarbinnen een eventueel bijgebouw kan worden gerealiseerd. Het nieuwe woonperceel biedt een prachtige landelijke woonplek met veel mogelijkheden.

Landschappelijke inpassing

Bomenrij langs oprit

De oprit naar het woonerf bevindt zich aan de oostzijde van het perceel op een relatief smalle doorgang tussen twee bestaande woonerven in. Van belang is dat deze oprit geaccentueerd wordt waardoor een herkenbare plek als entree ontstaat.

Een waardevolle toevoeging voor deze plek is een kleine bomenrij. Bomen markeren de entree van de oprit waardoor de aandacht gevestigd wordt op deze toegangsplek. Met toepassing van bomen ontstaat een markante en karakteristieke variatie op het erf en wordt tevens een mooie en natuurlijke scheiding gecreëerd tussen twee woonerven. Geadviseerd wordt om vier bomen in een rij aan te planten, aan de noordkant van de oprit. De afstand tussen de bomen in de rij is minimaal acht meter.

-Soort boom: winterlinde

Kniphaag langs oprit

Naast de lindebomen is ook een kniphaag een waardevol landschapselement om de oprit meer accent te geven. De kniphaag zorgt voor een geschikte geleiding en een mooie, natuurlijke begrenzing en scheiding tussen twee woonerven, samen met de nieuwe bomen. Voor aanleg van de kniphaag worden vier stuks haagplantsoen per strekkende meter aangeplant. Geadviseerd wordt om een hoogte aan te houden tot maximaal één meter, zodat voldoende zicht behouden blijft bij het passeren van de plek.

-Soort haagplantsoen: haagbeuk, veldesdoorn en meidoorn

Struweelhaag perceelsgrens noord- en oostzijde

De bestaande schuur staat op de perceelsgrens en zorgt voor een scheiding met het noordelijk gelegen woonerf. Als de schuur afgebroken is moet een nieuwe grens worden gecreëerd op deze plek.

Het is wenselijk om hier een groene beplantingsstructuur te realiseren om een mooie variatie en natuurlijke sfeer te behouden op het erf. Een geschikte beplantingsvorm is een struweelhaag, bestaande uit diverse soorten struikvormers, ofwel struweel. Meerdere soorten zijn geschikt om toe te passen en het is wenselijk om hierin variatie aan te brengen. Diverse soorten zorgen voor een verschillende bloeitijden en bladkleuren. Geadviseerd wordt om wintergroene en niet wintergroene soorten toe te passen. Struiken worden gewaardeerd door vogels die hier graag in broeden en verblijven. De struikvormers worden aangeplant in de maat 'bosplantsoen'. Bosplantsoen wordt hier op één meter afstand van elkaar aangeplant, in driehoeksverband, drie rijen breed.

-Soorten bosplantsoen: wilde liguster, hultst, sleedoorn, hondsroos, sporkehout, Gelderse roos

Solitaire bomen voorerf

Het voorerf is gericht op het weideperceel aan de westzijde van het erf. Het is gewenst om op het voorerf een aantal grote beplantingsvormen toe te passen om meer aandacht te vestigen op de woning. Solitaire bomen zijn mooie beplantingsvormen en markeren een erf. Grote boomvormers passen ook goed bij de maat en omvang van het erf. Mogelijke geschikte plekken voor karakteristieke bomen zijn aan de noordwest- en zuidwestzijde van de woning. Op deze plek voor de woning hebben de bomen voldoende ruimte om zich te ontwikkelen tot mooie en beeldbepalende exemplaren.

-Soort boom: groene beuk en/ of Hollandse linde

Kniphagen rondom woning

Geadviseerd wordt om rondom de nieuwe woning meerdere kniphagen toe te passen. Hagen zorgen voor een natuurlijk en groen aanzicht en voor een mooie variatie op dit gedeelte van het erf waardoor een geschikte landschappelijke inpassing ontstaat. Tevens wordt meer volume en beschutting rondom de woning gecreëerd wat zeer gunstig is. Hagen kunnen op diverse plekken worden toegepast en op de ontwerp-tekening zijn enkele suggesties gedaan. Afhankelijk van de precieze plek van de woning kan dit worden toegepast. Van belang is dat de hagenstructuur aansluit bij de zichtlijnen en structuren van (-uit) de woning. Voor aanleg van kniphagen worden vier stuks haagplantsoen per strekkende meter aangeplant. Geadviseerd wordt om een hoogte aan te houden tot maximaal één meter, zodat voldoende zicht behouden blijft.

-Soort haagplantsoen: beuk of haagbeuk

Fruitbomen zuidzijde woning

Een waardevolle toevoeging voor een nieuwe erfinrichting is het aanplanten van een fruitboomgaard. Fruitbomen hebben een hoge waarde als cultuurhistorisch element en zijn nuttig voor mens en dier. Met toepassing van meerdere soorten ontstaat een mooie en karakteristieke variatie in de beplanting. Een boomgaard zorgt voor een passende landschappelijke inpassing. Doorzicht naar het omliggende landschap blijft aanwezig onder de bomen door. Geadviseerd wordt om cultuurhistorische, oude fruitboomrassen toe te passen. De precieze plek van de bomen is uiteraard afhankelijk van de plek van de woning en een eventueel bijgebouw. Geadviseerd wordt om fruitbomen te planten aan de zuidzijde van de woning en een zichtlijn te benadrukken vanaf de oprit naar het open weidelandschap.

Fruitbomen moeten op minimaal zeven meter afstand van elkaar en van andere bomen worden aangeplant, in driehoeksverband.

Weideperceel westzijde

Aan de westzijde van het nieuwe woonerf ligt het bijbehorende weideperceel. Dit perceel heeft een agrarische bestemming. Het is wenselijk om hier een open karakter en zichtlijnen te behouden. Hiermee blijft een duidelijk contrast zichtbaar tussen het open weidegebied en het kleinschalige landschap rondom het woonerf en de andere woonerven aan de Boermarkeweg.

Aan de noordzijde van het perceel staat een rij fruitbomen. Geadviseerd wordt om deze bomen te behouden: de bomenrij vormt een aantrekkelijk landschapselement en accentueert de perceelsgrens.

Beschrijving boom- en struiksoorten

Boomvormers

- Winterlinde (*Tilia cordata*)
- Hollandse linde (*Tilia europaea*)
- Groene beuk (*Fagus sylvatica*)

Bosplantsoen/ struikvormers

- Wilde liguster (*Ligustrum vulgare*)
- Gelderse roos (*Viburnum opulus*)
- Hulst (*Ilex aquifolium*)
- Sleedoorn (*Prunus spinosa*)
- Hondsroos (*Rosa canina*)
- Sporkehout (*Rhamnus frangula*)

Bos-/ haagplantsoen

- Beuk (*Fagus sylvatica*)
- Haagbeuk (*Carpinus betulus*)
- Veldesdoorn (*Acer campestre*)
- Meidoorn (*Crataegus monogyna*)

